

XIV. évf. 2. szám
2024. február



Komárom-Esztergom vármegyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamvk.hu>
<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a TMJV József Attila Könyvtár
2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató
Felelős szerkesztő: Mikolasek Zsófia
Rovatvezetők: Fábián Ildikó, Márku Mónika,
Mikolasek Zsófia, Suller Ildikó Tünde
Műszaki szerkesztés: Török Csaba
ISSN 2062-5782

Tartalom

Minősített Könyvtár címet kapott könyvtárunk - FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK.....	3
Megyei körkép.....	4
Teltházas Mesekocsmá - MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK	4
Zuhanás közben - FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK	4
Visszafele is vagyunk! - NÁSZ JÁNOS, JAMK	5
Kiegész ellen a decemberi Helyi értékben - MÁRKU MÓNICA, JAMK.....	5
Chesstergom - SCHMÖLTZ MARGIT, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR, ESZTERGOM	6
Nyilvános buddhista tanítás a könyvtárban - HATVANI ISTVÁN, JAMK	7
Elhunyt kolléganőnköt gyászoljuk - GICZI ANNAMÁRIA, JMVK KOMÁROM	7
KSZR körkép.....	8
Miként vált a mocsai könyvtár a 2023-as év települési könyvtárává? -	
RIGLÁNÉ BERCZELI MÁRIA KÖNYVTÁROS , MOCSA	8
KITEKINTŐ	11
Ismét Dulai Péter volt a vendégünk - MÁRKU MÓNICA, JAMK	11
GYEREKSAROK	12
Népmesék télen-nyáron - SULLER ILDIKÓ, TMJV JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR, TATABÁNYA.....	12
Deák Anikó elismerése a magyar kultúra napján - SZILASSI ANDREA, KOMÁROM	14
Lázár Ervinnel ismerkedtünk - VARGA-DUBA RÉKA, JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR TATABÁNYA	15
Gyógynövények varázslatos erejével ismerkedtek a gyermekek - GOLDSCHMIDT ÉVA, TATA.....	15
Magyar Kultúra Napja2024. - BACSÁNÉ FULI ANIKÓ, TATA.....	16
Januári mesesarok - GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK.....	16
Helytörténet, honismeret	17
Petricsek József: A tatabányai Bányaementő Állomás története (2024.01.16.) - MACHER PÉTER, JAMK	17
Szamódy Zsolt Olaf Ez van című könyvének bemutatója - MACHER PÉTER, JAMK	18
Könyvtári sajtófigyelés	19
2024. január.....	19

Minősített Könyvtár címet kapott könyvtárunk

FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK

Még tavaly decemberben érkezett a hír, hogy a rengeteg munka, amit kollektívánk a minőségbiztosításba fektetett és erről egy pályázat keretében írásban is nyilatkozott, kifizetődő volt, hiszen a tatabányai József Attila Könyvtár is használhatja mostantól a **Minősített Könyvtár** megnevezést. Az oklevél és a díj átadására a Magyar Kultúra Napján, január 22-én került sor egy nagyon impozáns helyen, a Pannonhalmi Főapátságban.

A Magyar Kultúra Napi program a Himnusz eléneklésével kezdődött, majd **Dejesics Konrád** OSB, a Pannonhalmi Főapátság kulturális igazgatója köszöntötte a jelenlévőket. Kezében egy könyvritkaságot tartva mesélt a Bibliotheca szó eredetéről, melyet kezdetben még könyvtartóházként fordítottak a szerzetesek, a Szentírásra utalva ezzel. Majd a másolás elterjedésével, valamint az egyre nagyobb számban megjelenő írott művek összegyűjtésének és elhelyezésének igényével együtt vált végül ez a kifejezés a könyvtárak összefoglaló megnevezésévé.

Ezt követően **Závogyán Magdolna** kultúráért felelős államtitkár ünnepi beszédét hallhattuk, aki kiemelte, milyen nagyszerű, hogy most már a közösségi színterek és a közművelődési intézmények is pályázhatnak a minősített címre. Nagy örömmel tapsoltuk meg **Kollár Károly** polgármestert és **Knyazovics Edina** közművelődési szakembert, akik a **Sárisápi Bányász Közösségi Tér** falai között végzett munka elismeréseként megérdemelten vehették át a **Minősített Közművelődési Színtér Címet**.

Némi zongoramuzsika után a díjazott könyvtárak következtek: **Mikolasek Zsófia** igazgató asszony és **Lusztig Péter**, Tatabánya alpolgármestere büszkén emelte fel a nem csekély súlyú díjat és az oklevelet, amelyet Závogyán Magdolna és **Szentmártoni János** művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkár adott át részükre.

Az ünnepség után a társaságot a főapátság idén 800 éves **Szent Márton-bazilikájába** varták, ahol **Csák János** kultúráért és innovációért felelős miniszter, valamint **Hortobágyi Cirill** pannonhalmi főapát mondott köszöntő beszédet. Az este fényét a fellépők emelték még magasabbra: **Kiss Zsolt** orgonaművész, karnagy először szólóban, majd a trombitán játszó **Kéthelyi Gergellyel**, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium diákjával kiegészülve mutatta meg, milyen fantasztikus akusztikája van a bazilikának. A két nagyszerű zenészt a **Budapesti Fesztiválzenekar** művészei követték, akik vonós és fúvós formációkban, majd egy hárfával kiegészülve mutatták meg tehetségüket a közönségnek és varázsoltak el bennünket.

A szellemileg már jóllakott, de testben már eléggé kiéhezett társaság a főapátság gyönyörű Barokk-termében fejezte be a napot, ahol jobbnál jobb falatokkal kényeztették el a „nyerteseket”. A pezsgős koccintással pedig megköszönték egymásnak és maguknak is azt a sok erőfeszítést, ami ezeknek a díjaknak az elismeréséhez vezetett.



Fotó: Fábíán Ildikó

Teltházas Mesekocsmá

MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK



Fotó: TCSF

Felejthetetlen élményt nyújtottunk első januári „nagy” programunkon a hozzánk látogatóknak.

Zuhanás közben

FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK

2024 első Tájékoztató Könyvklubján nem éppen könnyű irodalmi szöveggel ismerkedtünk: Sławomir Mrożek lengyel drámaíró, író, *Zuhanás közben* című novellájáról beszélgettünk. Az abszurd szöveg első olvasásra nem mindenki tetszését nyerte el, de a róla való beszélgetés ismét tartalmas, izgalmas témákat vetett fel, ami a novella újraolvasása, és általában Mrożek művei iránt felkeltette az érdeklődést.

Mi a szövegben megjelenő zuhanás? Kiket jelképeznek a szereplők? Mi lehet az a gomolygó embertömeg, mely feltűnik a novellában? Összetett mű révén eltérő gondolatokat keltett életre bennünk a szöveg. Egyes klubtagok szerint arról szólt a novella, ahogy az életen különbözőképpen átzuhanunk: vannak, akik nem akarják tudomásul venni, hogy egyszer biztosan vége lesz ennek a szabadesésnek, ami után a teljes sötétség vár. Mások kapaszkodnak emlékekbe, egymásba, vagy csak szépen, elegánsan teljesítik a nekik kiszabott, a szakadék teteje és alja között lévő távolságot.

Volt olyan klubtagunk, aki viszont a műben megjelenő eseményeket és szereplőket teljes egészében a halál utáni állapotra tudta elképzelni. Amikor már nincs hatalmunk semmi felett, zuhanunk valami sötétség felé, mely titokzatosan elnyel minket.

A mű elemzése, saját magunkon való át-szűrése, mások véleményének meghallgatása

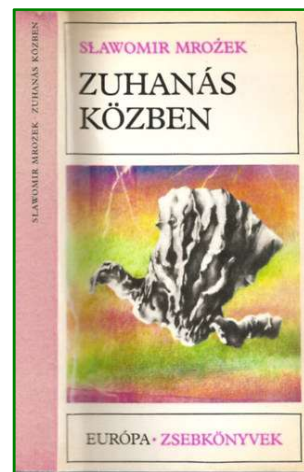
Felejthetetlen, mert annyian zsúfolódtunk be a nagyterembe, hogy már egy kisegér sem férhetett volna el. Felejthetetlen, mert a háromtagú Horsa Banda nem kímélte a hangszereket, húzta a talpalávalót rendesen. A Meseszó Egyesület mesemondói Dósa Annamari és Fuchs Péter tündér, vicces és zsiros történetekkel varázsoltak el minket. A könyvtárosoknak most nem maradt más dolga, mint hamuba sült pogácsát és (a kocsmái hangulatot kicsit megteremtendő) jófajta megyei bort kínálni a vendégeknek.

Aki nem hiszi, járjon utána!

után el kellett ismerni, az irodalom nemcsak kikapcsolódásra, feltöltkezésre ad lehetőséget, hanem gondolkodásra, elmélyülésre is. Ez a klub működésének a lényege, hogy megismerjünk olyan műveket, melyeket lehet, hogy nem vettünk volna a kezünkbe, ha nem ajánlotta volna nekünk valaki. Olvassuk el,

merüljünk el benne – ha tudunk –, ha pedig nem tudunk, ne érezzük magunkat rosszul, merjük kimondani, mert azt, hogy mennyire vagyunk befogadók egy-egy mű iránt, akár pillanatnyi lelkiállapotunk is befolyásolhatja. Aztán beszéljünk a műről, és kiderül, mennyi árnyalata van, hiszen mindenkiben másképpen cseng le. Majd olvassuk el újra a szöveget, és találjuk meg az újabb jelentését önmagunk számára. Ez a belső utazás mindenkiben lejátszódik, de a könyvklubban, ahol a csoporttagok visszajeleznek, hozzátesznek az értelmezéshez, önmagunk megismeréséhez, még intenzívebb lehet gondolataink, vélekedéseink átkeretezése.

Az izgalmas kaland februárban folytatódik, amikor Madeline Miller *Kirké* című regénye lesz a gondolati tájolónk.



Visszafele is vagyunk! *

NÁSZ JÁNOS, JAMK

Hetvenen túl is teli energiákkal, művészetével érkezett hozzánk Másik János zeneszerző, tanár, énekes, számos hangszer kiművelt tudásával, a hetvenes évek utáni generációk ikonja az Új Forrás februári rendezvényére. Hatalmas érdeklődés közepette jól összehúzódkodtunk, hogy ennyien közösen, minél többen élvezhessük ezt az estét. A bevezető beszélgetés helyett közel egy órási élménybeszámolót hallgathattunk az életpályájának fontos eseményeiről, míg visszakanyarodtunk az alkotói genezis forrását jelentő, az 1975-ben *Cseh Tamással* és *Bereményi Gézával* közösen megírt *Levél nővéremnek* című előadáshoz, mely nagy sikert aratva lemezen is megjelent, bár csökkentett tartalommal, de annál nagyobb hatással. A kétórás produkcióból ugyan negyven perc lett, de évtizedeken át több ezer lemezt koptatott el az idő. Azután még két közös színházi, illetve lemez produkciót a *Levél nővéremnek 2.* 1994-ben és az *Igazi levél nővéremnek* 2001. értelmezte jelenvalóvá a korábbiakat. „Csak úgy” említésre került még az életműből: *Szabó Gábor* jazzfellépésen való közreműködés majd az underground sanzonok sztorikkal, a *Balaton*, *Európai Kiadó*-s időszakok. Most is több formációval, több műfajban alkot, lép fel a verssé vált dalokkal, amik dalokká vált versek olyan „bereményiesen” fogalmazva. Visszatekintve a *Kaland Barátom!* ígéretével ideérkezve a második részben már újjá lélegezhettük a szerzői hármass klasszikus dalait bár ma már szólóban, hiszen *Cseh Tamás* után úgy vagyunk, ahogy vagyunk. Az előadás címdala is ideteremtette őt, és egyfajta élménybeszámolója azoknak a világoknak, hogy a most már bölcsőbb legyen attól. Összefoglalva, lényegét tekintve: mi is ott vagyunk az élet kalandjának dalaiban, és szavaival élve: így ez visszafelé is érvényes, mert visszafe-

lé is vagyunk, ami nem retro, hanem az idő folyékonyságával való művészet mesteri módja.



Fotó: TCSF

Utóirat: Kedves Irén! Talán valahol nyugdíjasként ma már e-mailen kapnál levelet. A boríték és a hollóspostás bezárva a muzeális emlékezetünkben, bélyegek is csak a gyűjtőknek jelent izgalmat. Tejért sem megy le párát könnyező hajnalokon János és Tamás: házhoz hozzák, de amit ez az este ajándékozott számunkra, az az, hogy létezik egy nem virtuálisan megigézhető múlt, egy reménymorzsa a lelkünknek: hogy minden lehetséges!

*2024. január 30. József Attila Könyvtár, Tatabánya: UFO Nyitott Rezervátum: Másik János: *Kaland Barátom* előadóestje

Kiegész ellen a decemberi Helyi értékben

MÁRKU MÓNKA, JAMK

A 2023-as év utolsó Helyi érték előadás-sorozatának Vitéz Veronika coach szakember volt a vendége december 20-án. Előadónk először a coach fogalmáról, valamint a coach és a pszichológus közötti különbségről beszélt. Míg a pszichológus a múlttal foglalkozik, a coach egy adott probléma megoldásában segít a jelenben, a jövőre fókuszálva. Három fiktív személy (Gábor, Petra és Péter) példáján keresztül párkapcsolati, anyai és munkahelyi kiegészi példákat mutatott be. Ezt követően megismerhettük a kiegész mentális, pszichés és fizikai tüneteit, melyek jelenléte

már gyanakvásra adhatnak okot. Ilyenek pl. emésztési problémák, alvási és légzési nehézségek, izom és ízületi fájdalmak, folyamatos fáradtságérzet, motivátlanság, introvertáltság, koncentrációs zavar, lehangoltság, stb. Ezen tünetek fennállása, illetve több tünet együttes jelenlétének mindenképpen segítő szakemberhez, coach-hoz és/vagy pszichológushoz kell fordulni – hívta fel a hallgatóság figyelmét Vitéz Veronika. Ezután a kiegész fázisairól esett szó. Erre többféle kategória is született.

Létezik az öt fázisú kategorizáció: 1. fázis: az

idealizmus szakasza, 2. fázis: a realizmus szakasza, 3. fázis: a stagnálás és a kiábrándulás szakasza, 4. fázis: a frusztráció szakasza, 5. szakasz: az apátia szakasza. Itt az előadó személyes példát is említett, hogyan ért el fél év alatt munkahe-lyén az elsőtől a harmadik kategóriáig.



Vitéz Veronika (fotó: Márku Mónika)

Szintén megemlítésre került Dr. Hézsér Gábor teológus-pszichoterapeuta 12 pontban megfogalmazott kiegészi fázisa is.

Mindezek után arra kerestük a választ, hogy a kiegész kiket érint leginkább. Ebben a kérdésben sok a tévhit, miszerint csak a nőket?, vagy csak a multicégeknek dolgozókat? vagy csak a munkamániásokat? érinti elsősorban a burnout jelenség. A tévhitekkel ellentétben a kutatások azt mutatják, hogy leginkább a humán szolgáltatói, segítő szakmákban, a nagy érzelmi munkát igénylő foglalkozást végzőknél érzékelhető leginkább nemtől és kortól függetlenül a kiegész.

Összefoglalva szó volt arról, hogy mi a kiegész és mi kell hozzá. A kiegészzt először Herbert Freudenberger német-amerikai pszichiáter fogalmazta meg 1974-ben. A burnout szindróma fogalma, általános tünetei és fázisai után előadónk a munkahelyi kiegészre fókuszált előadásában. Elsőként a munkahelyi tényezők és vezetők szerepéről, majd pedig a munkahely megelőzési tevékenységéről és önmagunk megelőző lehetőségeiről esett szó. Az előadást 2x1 perces relaxációs gyakorlat zárta.

Chesstergom

SCHMÖLTZ MARGIT, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR, ESZTERGOM

Az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban egy lelkes olvasónk, Maczák Dénes kezdeményezésére elindult a Chesstergom nevezetű sakk-kör. Az Esztergomi Sakkiskola és a könyvtár összefogásával minden csütörtökön délután fogadjuk az érdeklődőket. Bármilyen szintű sakk tudással lehet csatlakozni. Akad oktató annak, aki még csak a lépéseket tanulgatja, és ellenfél a profik számára. Az óvodás korosztálytól a nyugdíjasokig érkeznek érdeklődők, de leg-
többben a fiatal felnőttek közül kerülnek ki.

A játékkal foglalkozó legfrissebb sakkkönyveket a könyvtár beszerezte, és örömmel kölcsönzi a résztvevőknek. A sakk-kör olyan látogatókat is a könyvtárba vonzott, akik korábban nem jártak az olvasóteremben. Könyvkiálatunk azonban felkeltette az érdeklődésüket, és így, áttételesen, a Chesstergom máris újabb olvasókat hozott a könyvtár számára.

A klubhangulat életet varázsol az olvasóterembe. Minden második csütörtökön ingyenesen lehet elmélyülni a könyvtárban a francia nyelv rejtelmeiben. Habár az Apéro című alkalmak olykor egybe esnek a sakkozással, a két csapat remekül megfér egymás mellett annak ellenére,

hogy olvasótermünkben nincs lehetőség a szepa-
rációra.



Fotó: Schmöltz Margit

Esztergomban korábban a Szentgyörgymezői Olvasókörben aktív sakkélet volt, mostanában azonban készleteiket nem használták. Az intézmény nagylelkű felajánlásának köszönhetően az ottani felszerelés ma már a Chesstergom csapatát gazdagítja. A felajánlás a havonta – negyedéven-
te megrendezett kulturális kerekasztalnak kö-
szönhető, ahol az intézményvezetők összeülnek, és megbeszélik közelebbi és távolabbi terveiket.

Nyilvános buddhista tanítás a könyvtárban

HATVANI ISTVÁN, JAMK

Január 18-án a József Attila Könyvtárban egy rendkívül inspiráló eseményre került sor, melyet a tatabányai Gyémánt Út Buddhista Közösség szervezett. Az este fő vendége Csizmadia Daniella, egy elismert utazó buddhista tanító volt, aki a Láma Ole Nydahl által képviselt hagyományvonalat követi. Az esemény keretében Daniella "Karma Ok és okozat" címmel tartott előadást, amely a buddhizmus egyik meghatározó tanítására fókuszált.

Az előadás elején Csizmadia Daniella bevezetőt tartott, melyben röviden ismertette a Gyémánt Út Buddhizmus Láma Ole Nydahl által képviselt, hagyományvonalának kialakulását, megvilágítva annak történelmi és spirituális hátterét. Ezt követően a karma témájára terelte a szót, mely a buddhista tanok között kiemelt jelentőséggel bír. Daniella előadásában közérthető és magával ragadó módon tárta a hallgatóság elé a karma elvét, ami szerint minden cselekedetünknek következménye van, és ezek a következmények befolyásolják jelenlegi és jövőbeli életünket.

Az előadó kiválóan ötvözte a mély spirituális ismereteket a hétköznapi példákkal, így segítve a

résztevőket abban, hogy jobban megértsék és tudatosabban alkalmazzák életükben a karma törvényeit. Az előadás nem csak elméleti ismeretek átadására szorítkozott, hanem lehetőséget biztosított a résztvevők számára, hogy kérdésekkel, személyes tapasztalataikkal is hozzájáruljanak a téma mélyebb megértéséhez.

Az este zárásaként egy rövid meditációs gyakorlatra került sor, mely lehetőséget adott minden jelenlévőnek, hogy megismerjék a karma kagyü irányzat egyik legalapvetőbb meditációját. Ez a meditáció nem csak a rendezvény lezárásaként szolgált, hanem mélyebb összeköttetést is teremtett a résztvevők és a buddhista tanítások között.

Összességében az esemény egy rendkívüli lehetőség volt a könyvtár látogatói számára, hogy betekintést nyerjenek a buddhizmus gazdag spirituális világába, és megismerjék a karma alapelvét. A József Attila Könyvtár büszke arra, hogy helyet adhatott ennek az inspiráló eseménynek, és továbbra is elkötelezett amellett, hogy különféle kulturális és spirituális programokkal gazdagítsa a közösség életét.

Elhunyt kolléganőnket gyászoljuk

GICZI ANNAMÁRIA, JMVK KOMÁROM

Ildikó 1975-től volt könyvtárunk dolgozója, 1978-tól pedig feldolgozó könyvtárosként tevékenykedett egészen nyugdíjba vonulásáig. Munkáját precízen, pontosan, nagy szakmai tudással végezte. Mind az olvasókkal, mind a kollégáival szemben kedves, segítőkész, türelmes volt. Egyszer valamikor azt mondta:

„Könyvekkel dolgozni számomra mindig gyönyörű dolog lesz.”

Őszinte részvétünk a családnak és a hozzátartozóknak! Nyugodj békében, Ildikó!

A kép 1994-ben, nyugdíjba vonulásakor készült róla és szeretett kollégáiról. 55 éves volt akkor.



Fotó: TCSF

Miként vált a mocsai könyvtár a 2023-as év települési könyvtárává?

RIGLÁNÉ BERCZELI MÁRIA KÖNYVTÁROS , MOCSA

*Rigláné Berczeli Mária*

Amikor Mikolasek Zsófia megkért, hogy írjak erről a témáról, elgondolkodtam, és azt írtam vissza Zsófinak, hogy fogalmam sincs. Meglepetésként ért ez a dolog. Küldtünk egymásnak egy-két mosolygó emotikont és megkérdeztem, hogy melyek voltak a szempontok, amelyek miatt az én könyvtáramra gondoltak. Azt válaszolta, hogy a megyei könyvtárban azt látják, hogy "pörög a könyvtár" Erről a pörgésről írhatnék. Nos, akkor egy kicsit arról, hogyan is kezdődött ez a pörgés.

2019-ben, amikor már másfél éve nyugdíjas voltam a 40 év komáromi könyvtárosság után, telefonon megkeresett az akkori polgármester, hogy a Gyesre menő kolléganő helyett elvállalhatnám a könyvtárosságot a faluban. Éppen a Mátrában voltam túrázni, mikor a felkérés utolért. Egy hetet adott, hogy eldöntsem, vállalom-e, és „mi az a pénz” amennyiért megtenném. Majd te rendbe teszed a könyvtárat, mondta.

Bevallom jól esett ez a felkérés, éreztem magamban annyi tapasztalatot, tudást a komáromi könyvtáros évek után, hogy elvállaltam. Komáromban a 40 év alatt a 12 fős intézményben minden munkakörben dolgoztam, és vezetőként mentem nyugdíjba. Nem csak a szakmaszeretet, hanem a lokálpatriotizmus is motivált. Az anyagi oldalát ismeritek, de nem is ez volt a fő szempont. Hivatástudatból dolgozik a legtöbb könyvtáros. Én heti 20 órában.

Nagyon könnyű volt az átállás, ismerős közeget, ugyanaz a TextLib rendszer, az emberek

ismerete, készséges kollégák a KSZR-ben. A községben több civil szervezetnek is tagja, a nyugdíjas klub vezetője voltam már ekkor. A művelődési házban is váltás volt. Átmenetileg a könyvtár volt az egyetlen kulturális intézmény, amely rögzített nyitva tartással a lakosság rendelkezésére állt.

Ami kihívást jelentett, az a munkaidőm és a nyitvatartási idő egybeesése volt. Míg az előző helyemen mindenkinek meg volt a saját munkaterülete, itt minden részfeladat az enyém, ráadásul nyitvatartási időben. A betérő olvasók igénylik a beszélgetést, a figyelmet, vannak olyan belső munkák, amelyek elmélyülést kívánnak. Kölcsonzási időben szinte lehetetlen ezeket a munkákat végezni.

A másik, amivel szembesültem az az emberek köztudatában jelen lévő könyvtárról alkotott kép volt.

Ilyeneket hallottam nap-mint nap: Ugyan minek ide könyvtár? Járnak még egyáltalán könyvtárba az emberek? Nem olvasnak ma már a gyerekek csak a kutyukkal játszanak. Mindnyájan ismerjük ezeket a sztereotípiákat.



Az olvasók összetétele valóban meglepett. Főleg az idősebb korosztályba tartozó nők, akik a romantikus regényekért tértek be. Ők nem voltak sokan, de rendszeresen jöttek. Gyerek olvasó alig, a középiskolások szinte teljesen hiányoztak.

Az állomány gerincét az olvasói igényeket tükröző könnyed, romantikus - (főleg külföldi) irodalom - tette ki. A klasszikus művek megvoltak, külön polcokon vagy a raktárba rejtve, de a mai modern kortárs írók egy-két kivétellel hiá-

nyoztak. A szakirodalom polcain, a régi kiadású könyvek foglaltak helyet. Újabb irodalom a pszichológia, az ezoterikus irodalom és a szakácskönyvek köréből került ki, tükrözve az olvasói igényeket.

A gyerekkönyveknél jobb volt a helyzet. Itt megfelelő volt a klasszikus és a mai kortárs gyermekkönyvek aránya, csak számarányukban volt kevés. Igaz, hogy olvasói (szülői) igény sem volt rá az elején.



Az ismeretterjesztő gyerekkönyvek között régi elhasználódott példányok voltak.

Amit célul tűztem ki magam elé:

Változtassak az emberek fejében berögzült könyvtárképen. Bizonyítsam, hogy a könyvtár közösségek találkozó helye is lehet, a település dolgozószobájává válhat, teleházként is működhet, irodai szolgáltatásokat nyújthat. (Ebből Írtam szakdolgozatomat a felsőfokú kulturális menedzser képzésen anno 1998-ban.)

Másik célom volt, hogy a gyerekeket bevonzam a könyvtárba. A faluban 8 osztályos általános iskola, óvoda és bölcsőde működik. Velük és a szülőkkel kell kezdeni a munkát.

A harmadik cél az állomány rendbe tétele, ahogy a polgármester is megfogalmazta.

Beindult a munka. Mindjárt elsőként, a Digitális Jólét Program keretein belül oktatást szerveztem a nyugdíjas korosztálynak az okostelefon használat témájában. Ezt a lehetőséget még később megvalósítottuk azóta. A DJP pályázat esz-

közei lehetővé teszik, hogy a könyvtárban irodai szolgáltatásokat is lehessen végezni: fénymásolás, nyomtatás, szövegszerkesztés, internethasználat.

Ezekkel is sokakat be lehet csalogatni a könyvtárba és láthatják az itt folyó munkát.

Felvettem a kapcsolatot az iskolával, óvodával és beindultak a csoportos látogatások.

Alig, hogy elkezdődtek a foglalkozások, sajnos megérkezett a covid járvány és be kellett zárni a könyvtárat a látogatók elől. De minden rosszban van valami jó. A zárva tartás alatt én továbbra is dolgoztam és így lehetőség volt olyan belső munkákra, amit nyitva tartási időben nem lehetett elvégezni. Az állomány átvizsgálása, selejtezések előkészítése, a raktári rend rendbe tétele, a könyvtár kicsinosítása. Elindítottam a fapados kölcsönzést, így, ha kisebb mértékben is, de forgott az állomány. A nyitás után, már a megújult környezetben fogadhattam az olvasókat.

A KSZR-es rendezvény keretből gyermekműsorokat szerveztem a kicsiknek. Újra beindultak a gyerekfoglalkozások, népmese órák. A felnőtteknek irodalmi műsorok jeles személyiségekkel történő beszélgetések például Endrei Judittal, vagy pszichológiai, közbiztonsági előadás a rendőrség szakemberével. Az iskolával nagyon jó a kapcsolat. Rendszeresen hívnak zsűri tagnak a szavalóversenyekre, irodalmi vetélkedőkre. Az alsós osztályok rendszeresen járnak könyvcserére, foglalkozásokra.



A civil szervezeteket is sikerült bevonzani. A mocsai népdalkör rendszeresen itt tartja foglalkozásait minden héten, a nyugdíjas klub vezetőségi ülései is itt zajlanak. A Mocsai Faluszépítő Egyesülettel és a nyugdíjas Klubbal közösen tartjuk A Szilveszteri túrát Mocsa táblától - Mocsa tábláig. A farsang farkán télűző jelmezes felvonulás van a falu utcáin. A nyári napforduló idején meseesttel egybekötött tűzugrást rende-

zünk a község apraja-nagyjának a könyvtár melletti területen. Ezek az alkalmak a könyvtártól indulnak és ott érnek véget az udvaron található fedett részen a kemencénél, ami alkalmat ad egy kis vendéglátásra. Zsíroskenyér, fánk, tea, szilveszterkor forralt bor.

Ezek mind a civil segítők összefogásával és az Önkormányzat támogatásával valósulnak meg.

Elkészült a Megyei Önkormányzat pályázatának köszönhetően a község identitás filmje, a forgatás koordinálásával engem, mint könyvtárost bízott meg a polgármester.

Ez a munka már a helytörténeti, helyismereti munka témakörébe tartozott, ahogy a faluban élő, mocsai képeslapokat gyűjtő lelkes személy előadása is prezentáció keretében.

Ezek a képeslapok digitalizált módon a könyvtárban is megtalálhatók.

Csokonai Vitéz Mihály születésének 250. évfordulója alkalmából emléktáblát avattunk a könyvtár falán. A mocsai vonatkozás felkutatása is a helyismereti gyűjtemény anyagából készült. Csokonai 1798. március 18-án járt Mocsán és itt írta a Fekete pecsét című versét.

Az a tény, hogy több civil szervezet tagja is vagyok, lehetőséget ad arra, hogy a könyvtár és a művelődési ház rendezvényeire mindig legyen egy-egy célcsoport, akiknek a rendezvények szólnak, így legyen közönség az érdeklődő emberekből.

A héten kezdődik a Népdalkör mentorálása, ahol népdaltanítás és hangszerbemutató részesei lehetünk avatott szakemberek segítségével. Ennek is a könyvtár ad otthont.

A 2023-as évben indítottuk a művelődés szervező kolléganővel közösen a papírkosár fonó szakkört, ahol a pályázatot ő írta, a résztvevők

szervezését én végeztem a nyugdíjas klub tagjaiból. Egy kis kiállítást is készítettünk már a munkákból. Ugyan így zajlik a Megyei Levéltár 3 előadásból álló foglalkozása, a családfa- és a helyismereti kutatás témakörében.



Okostelefon-suli Szilassi Andreával

Nagyon hasznosnak bizonyult az ilyen összefogás. Én tulajdonképpen csak teszem a dolgom könyvtárosként és kulturális menedzserként is.

A helyi újságban rendszeresen közzé teszem a könyvtár történéseit, programjait. A Facebook is nagy segítség ebben.

A díjban az Önkormányzat támogatása is benne van. Azzal, hogy biztosítja a megfelelő könyvbeszerzési keretet, a megyei ellátórendszer összegén felül. Ez teszi lehetővé, hogy mindig friss, az olvasók igényeit figyelembe vevő könyvekkel várjam a látogatókat. A központi helyen lévő impozáns épület teret ad a kisebb közösségek találkozó helyeinek is.

Könyvtárosként jóleső érzés, hogy ebben a faluban a kultúra nem sokadrangú, hanem a megfelelő helyen kezelt kérdés az Önkormányzat részéről.

(Fotók: facebook.com)

Ismét Dulai Péter volt a vendégünk

MÁRKU MÓNIKA, JAMK

2024. január 23-án a Városi Levéltár meghívására ismét vendégünk volt Dulai Péter bűnügyi újságíró, akivel dr. B. Stenge Csaba levéltár igazgató beszélgetett. Dulai Péter, aki jelenleg a doktori iskolát végzi a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen már másodjára járt könyvtárunkban. 2021. decemberében Gyilkosság a panel tetején – Minősített ember elleni bűncselekmények a Kádár-korszakban című kötetét, most pedig annak folytatását az Amiért halál járt - Utolsó kivégzettek a Kádár-korszakban című bűnügyi munkáját mutatta be az érdeklődő közönségnek.

A beszélgetés elején megtudhattuk, hogy a szerző édesapja, Dulai Sándor is újságíró, aki a Szabad Föld című hetilapnál publikál és egy időben foglalkozott bűnügyi újságírással. Dulai Péter újságíróként kezdetben az Index sportrovátát szerkesztette, majd érdeklődése a kriminalisztika felé fordult, s ezt kezdte tanulni a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen. Kutatásaiból születtek meg megjelent kötetei is. Kutatási területe pedig a Kádár-korszak.

Könyveinek írásánál fontos szempont volt a távolságtartás, az objektivitás és a lehető legtöbb forrás felhasználása. Dulai Péter vallja, hogy ilyen érzékeny témát csak levéltári források, interjúztatások és korabeli újságcikkek kutatása alapján lehet hitelesen megírni. Nagyon ügyelt arra is, hogy esettanulmányainál ne minősítsen, sőt kötetének utolsó fejezetében két jogtudós vall pro és kontra a halálbüntetés kérdéséről.

A Kádár-korszak utolsó halálraítélt és ki is végzett bűnözőkről szóló kötetében 19 megye (Megyék + Budapest) 20 ügyét veszi górcső alá a szerző. A legmeggrázóbb és nemzetközi szinten is jelentős bűnügyek mellett részleteket hallhatunk a korszak legbrutálisabb tatabányai elköve-

tőről, akiket Esztergomban akasztottak fel. Holttestüket, a többi ember elleni bűncselekményt elkövető kivégzettel együtt budapesti temetőben, jelöletlen sírokba temették el.



A beszélgetés végén megtudtuk, melyek Dulai Péter tervei a közeljövőt illetően. Készül harmadik kötetének megírására, mely a Kádár-korszak női emberölési ügyeit tárja majd fel, és ami jelenleg az anyaggyűjtés fázisában van. Szeretné elindítani Youtube csatornáját, ahol kötetlen beszélgetéseket folytatna kutatási témájában. Tervei között szerepel 2. kötetének hangoskönyv formájában való kiadása, továbbá természetesen doktori végzettségének megszerzése is.

Népmesék télen-nyáron

SULLER ILDIKÓ, TMJV JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR, TATABÁNYA

Harmadik alkalommal gyűltek össze a népmesékkel foglalkozó szakemberek a TMJV József Attila Könyvtárban 2024. január 15-én. Igaz ugyan, hogy a magyar népmese napját szeptemberben ünnepeljük, de a Hold mindenkor aktuális állása és a népmesék időtlen szeretete az év bármely szakában megtölt egy előadótermet. Így esett ez most is. Összesen 96 résztvevővel és 8 előadóval zajlott a nap. Külön öröm, hogy a helyi TSZC Mikes Kelemen Technikum és Szakgimnázium Óvodai nevelő és Oktatási asszisztens szakirányú tanulói 44 fővel részt vettek a konferencián.



Mikolasek Zsófia, Határvölgyi Csilla és Farkas Györgyi
(fotó: TCSF)

Mikolasek Zsófia, könyvtárunk igazgatónőjének köszöntő szavai után bele is vágunk a sűrűjébe. **Határvölgyi Csilla** és **Farkas Györgyi** a Pólya György Általános Iskola pedagóguspárja a népmesék jelképrendszeréről és a népmesék tananyagba ágyazásának módszertanáról osztották meg velünk tapasztalataikat. Évek óta együtt dolgoznak, fél szavakból megértik egymást, mindketten hasonló habitusú, elhivatott pedagógusok. Problémaként élik meg, hogy a hozzájuk kerülő gyerekek nagy része egyáltalán nem ismeri a népmeséket. Mindketten gyakorlatiasak, lel-

kesek és kreatívak, megtalálják a módját, hogyan vezessék be a rájuk bízott apró népeket a mesék varázslatos világába. (Azt, hogy utóbbi Csilla természetes közege, mi sem bizonyítja jobban, mint a számos csodálatos alkotás, amelynek egy része a galériánkat díszíti s mely kiállítás „Mesén innen, mesén túl” címmel február végéig megtekinthető).



Fábián Éva (fotó: TCSF)

A kidőlt-bedőlt oldalú kemencén túl címmel **Fábián Évát** hallgathattuk mesemondói tapasztalatairól, a közegről, melyben nevelkedett, s amely közeg az életének, hivatásának, pályájának legfőbb meghatározójává lett. Bemutatta azokat a köteteket, amelyek őt a leginkább segítették mesemondói minőségében. Ajándékot is kaptunk tőle: „...odaküjjel Andrásfalán – Fábián Éva mesél” - boldog tulajdonosai lettünk egy kereskedelmi forgalomba nem kerülő kiadványnak. Köszönjük!



Dala Sára (fotó: TCSF)

Dala Sára, a Közművelődési és tudományos szakcsoport munkatársa, a *Hagyományok Háza* képzési programjait osztotta meg a hallgatósággal. „Mesemondás ma” - (online) források és gyűjtemények, a *Hagyományok Háza módszertani segédanyagai* címmel. Számos képzéseik között szerepel az előszavas mesemondás is, mely nekünk könyvtárosoknak, és a pedagógusok számára is hasznos segítség a mindennapi tevékenységeink során. 60 és 30 órás képzéseket indítanak egy évben, budapesti, illetve vidéki helyszínekkel.

Szénási Veronika, a *Szénási Mesefészek* megálmodója „élő példaként” szerepelt az előadók között, „Rend és szabadság a népmesemondásban” címmel mesélt az útról, amely a népmesék mentén halad. Veronika közművelődési szakember, mesemondó. A Hagyományok Házának többféle képzésén is részt vett. Őszinte, finom lénye, rajongása a népmesék iránt egy csapásra kedvelté tette a résztvevők körében. A középiskolások meg is merték szólítani őt az ebédszünetben, kis csoportban is hintette kincseit.



Papírszínház- dobozszínház-készítő foglalkozás

Az ebéd után a „**Fonó**” tevékenységei következtek. A középiskolások már nem vettek részt ezeken, ám a szakemberek nagy része itt maradt, s részt vett valamelyik műhelymunkában. **Óvári Zsuzsanna**, ny. pedagógus, grafikusművész „Zöld Péter megelevenedik” című papírszínház-dobozszínház-készítő foglalkozásán akvarellce-ruzával alkottak a résztvevők, akiknek kezei nyomán megelevenedett a történet, el is játszották azt.

Gábor Klára ny. magyar-népművelés szakos tanár, néptánc- és régítánc-oktató *„Így járják a rókatáncot.....”* címmel énekes, táncos, ügyességi népi játékokat tanított pedagógusainknak, könyvtáros kollégáinknak. Remek hangulatú, csillogó szemű társaság verbuválódott, öröm volt benézni hozzájuk!



Zantleitnerné Szebenyi Zsuzsanna fonalbaba készítő műhelye (fotó: TCSF)

Zantleitnerné Szebenyi Zsuzsanna kolléganőnek „visszajáró” vendégei is akadtak a „*Mi a szösz?*” című fonalbaba készítő műhelyében. 2023 nyarán könyvtárunk adott otthont a vándorgyűlésnek, ami ugye mondanom sem kell, többszáz kollégát vonzott. Zsuzsi itt textiltáska díszítő workshopot tartott igen nagy sikerrel. S mivel a „jó bornak nem kell cégér”, sok kolléga már a név olvastán biztosra vette, hogy itt aztán megint olyat talál, amire érdemes benevezni! Jöttek is szép számmal a kollégák. Aztán mentek boldogan, szebbnél szebb babákkal, fülig érő mosollyal. Jó érzés volt szétnézni a társaságon, ahogyan az azonos helyről érkezettek felosztották maguk között a műhelyeket, hogy minél többet vihessenek haza, a saját könyvtárukba, óvodájukba, iskolájukba.

Jó volt kicsit az érdeklődés középpontjában lenni, kollégákat fogadni az ország minden részéről, és a határainkon is túlról. Jó volt kapcsolatot építeni, ápolni régiakat és kötni újakat. Soha sem lehet tudni, mikor nyílik egy újabb lehetőség ezáltal a szakmai horizontunkon.

Deák Anikó elismerése a magyar kultúra napján

SZILASSI ANDREA, KOMÁROM

2024. január 23-án, kedden a Jókai moziban rendezték meg az idei, magyar kultúra napi ünnepséget. Ez alkalomból hagyományosan díjadásokra is sor került. A Himnusz közös elénekzése után *Hajnal Dóra* önkormányzati képviselő, a Humán Bizottság elnöke köszöntötte a jelenlévőket.

Az esemény résztvevői egy perces néma főhajtással emlékeztek meg a helyi kultúra nemrégiben elhunyt, kiemelkedő példaképeire, *Bobest Évára*, a Vivace Zenei Egyesület korábbi vezetőjére, aki 2015-ben vehette át a Komárom Kultúrájáért Díjat, valamint *Nyikus Anna* népi iparművészre, a Komárom-Esztergom Megyei Népművészeti Egyesület, valamint a szőnyi Petőfi Sándor Művelődési Ház korábbi vezetőjére, aki 2013-ban kapta meg az elismerést.

Nagy örömünkre szolgál, hogy 2024-ben Komárom Város Önkormányzata a Komárom Város Kultúrájáért Díjat munkatársunknak, Deák Anikó gyermekkönyvtárosnak, valamint Horváth Istvánné zenetanár-kántor-karnagy számára adták át.



Fotó: Tóth Anikó

A díj olyan személynek vagy szervezetnek adományozható, aki, illetve amely szervezet városunkban kiemelkedő tevékenységet folytatott vagy végez a kultúra, a művészetek, a közművelődés, a közgyűjtemények és a magyar nyelv ápolása területén. A díjakat az ünnepeltek *dr. Molnár Attila* polgármestertől, *Vajda Bence* és *Dr. Kreft-Horváth Loránd* alpolgármesterektől vehették át.

Az eseményen műsort adott a *Komáromi Katolikus Kórus*, *Dráfi Mátyás*, Kossuth-és Jászai Mari-díjas színész, érdemes művész, *Kovács Koppány*, a Rómeó Vérzik zenekar énekese, és *Vadkerti Imre*, a Kormorán zenekar énekese.

Deák Anikó laudációja

„Elhivatottsága már korán megmutatkozott pályaválasztásában. Az Árpád Gimnázium és Óvónői Szakközépiskolában, Tatabányán, majd a Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Főiskolán Sopronban lett óvodapedagógus. Tanulmányai után, az óvodai munkája mellett népi játék-és börtárgy készítő oktatóként rengeteg táborban vett részt, s a mai napig munkája szerves részét képezi a kézművesség, néphagyományaink ápolása, tanítása. 20 éve dolgozik könyvtárosként a Jókai Mór Városi Könyvtárban. Érdeklődése és publikációs tevékenysége pályakezdése óta többirányú, de egymást gazdagító kreatív szálként érvényesül. Az első komáromi antológiában 2010-ben jelentek meg versei, majd a komáromi irodalmi folyóirat (Indulási Oldal) szerkesztő tagjaként tevékenykedett. Több kiállításon is szerepelt műveivel. 2022-ben jelent meg bibliai boldog mondásokon inspirálódott, önálló verses-kötete saját festményeivel. Japán versformában íródott haikui a természet ábrázolásán keresztül mély filozófiai és lélektani tartalmat sugallnak. Rendszeresen gyűjtötte, elektronikus adatbázisba vitte Komárom helyismereti vonatkozású cikkeit. Olvasószolgálati munkája a legkisebb korosztálytól a székelykorúakig terjed. A könyvtár által kínált babolvasó csomag és havi rendszerességgel szervezett Zsubatta Baba-mama klub nem csupán a babákra, hanem az édesanyák igényeire is koncentrál. Olvasást népszerűsítő „Minden napra egy mese” című programja 2005-ben, egy globális várost megmozgató, minden óvodára, iskolára kiterjedő több éven át hagyományt teremtő kezdeményezés volt. Mesélői, Komárom város közeleti, prominens személyei, politikusok, művészek, különböző foglalkozású, vagy mesterségű emberek voltak. Az olvasás, mese szeretete, mint kollektív értékrend jellemezte közösségteremtő célját. A Jókai Ligetben egy évszázados japán mesélési hagyományt keltett életre. A családokra fókuszált a Jókai Mór Városi Könyvtár Strandkönyvtára, melynek a Brigetio Gyógyfürdő adott barátságos, árnyas faházat. A diákok szakmai irányításával, ötleteivel, arra törekedett, hogy a turistáknak, komáromiaknak lehetőséget adjanak a fürdőzés és pihenés mellett egy élménygazdag, tartalmas kikapcsolódásra. A fiatalabb korosztály olvasásnépszerűsítő, irodalom népszerűsítő programjaiban is aktív munkatárs. Felnőttek számára is sokféle programot szervezett a 20 év alatt. Az idén indult népszerű, havi rendszerességű, „Utazz Velem” klub ötlet-

adója mozgatója. Széleskörű érdeklődése és tájékozottsága a közösségi életet erősítő tényezők. Deák Anikó így vall magáról: „A könyvtárosoknak ahhoz a típusához tartozom, aki kicsit pszichológus, pedagógus, grafikus, dalnok, gyerek, felnőtt, vidám, lelkes, motiváló, kommunikátor,

rendezvényszervező, foglalkozásvezető, hópelyheket ablakra ragasztó, daloló, mondókázó, mesélő, szavaló, tornázó, táboroztató, varrogató, lélekhez szóló mosolygó csengettyű.”

Gratulálunk az elismeréshez munkatársunknak!

Lázár Ervinnel ismerkedtünk

VARGA-DUBA RÉKA, JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR TATABÁNYA

2024 első napjaiban megérkezett hozzánk a Lázár Ervin életét és munkásságát bemutató vándorkiállítás, melyet személyes tárgyai tettek emberközelivé. A gyerekeket is szeretnénk volna megismertetni az író világával, így Tatabánya számos iskolájából, óvodájából fogadtunk csoportokat. A kiállítás mellett játékos foglalkozásokkal merültünk Lázár Ervin meséibe.



Január 12-én a nagyközönség számára is megtekinthetővé vált a kiállítás, mely foglalkozik az író életútjának kiemelkedő állomásaival, családi

életével és munkásságának mérföldköveivel. Szemügyre vehettük meséi színtereit, újságírói tevékenységét, mesekönyveit, jegyzeteit, használati tárgyait. A gyerekek körében legnépszerűbb tárgy elsősorban A kisfiú és az oroszlánok című makett volt. Felfigyeltek a zseblámpákra és nagy meglepetést okoztak a szétvágott nyakkendők is.

A négyszögletű kerek erdő című mesével egybekötött foglalkozást 9 alkalommal tartottuk meg, melyen 188 gyermek és tanár vett részt. A Vacskamati virága és A kék meg a sárga című mesével foglalkozó 6 alkalmat 127 fővel tartottuk meg, így összesen 315 gyermeket és tanárt fogadtunk a Lázár Ervinről szóló kiállítás kapcsán.

A gyerekek körében nagy sikert ért el a kiállítás és a foglalkozások is. Nagyszerű élmény volt kisebbekkel és nagyobbakkal beszélgetni egymás különbözőségeiről és elfogadásáról, arról, hogy miképp látjuk meg egymásban a jót és szeretetreméltót.

Gyógynövények varázslatos erejével ismerkedtek a gyermekek

GOLDSCHMIDT ÉVA, TATA

Az ember egészsége fontos, és ezt már a gyermekek is tudják. A Magyar Zoltán Tudásközpont és Könyvtár 2024. január 23-án Mechler Anna gyermekkönyv író látta vendégül, aki a Virágtündérek titkai című sorozatát hozta el. Mesekönyveinek különlegessége, hogy a növények gyógyító hatásait ismerteti meg a kicsikkel, miközben érdekes történetet mesél el.

A Gerti és a varázsgömböcskék című kötet a legújabb, amelyből rövid részletet hallgattunk meg az író tolmácsolásában. Miért gömböcskék? Mert abban lakik a gesztenye, sok baj orvossága! Azonban rá is veszély leselkedik, hiszen az aknázómoly bizony káros hatással van a vadgesztenyefákra, és ahogy a gyermekek megkapják a védőoltásaikat, úgy a növényeknél is így védekeznek a kártevők ellen. Azt is megtudtuk, hogy a vadgesztenyét a török hódítók hozták be Magyarországra, hogy a lovak köhögését csil-

lapítsák. Figyeljük meg! Amikor a vadgesztenye szétnyílt állapotban a pocsolyába hull, a víz habzik.



Mechler Anna (fotó: Goldschmidt Éva)

Anna a továbbiakban szemet gyönyörködtető színes képekkel szemléltette a különféle gyógy-növényeket. Megismerkedtünk a kamillával,

amelynek fészekvirágzata van, és a fején kb. 200 virágot is láthatunk. A gyermekek ügyesen mondták, hogy jótékony hatását megfázás, gyulladásos betegség esetén tapasztaljuk. A levendula népszerű, szinte valamennyi háztartásban megtalálható valamilyen formában. Miért hasznos? Mivel a molyok nem szeretik az illatát, elhelyezhetjük a ruhák közelében. Mindemellett a levendula tea, a méz a nebulók szerint kedvelt étkek. Tudta, hogy a citromfű levelén mirigyszőröket találunk, amelyeket megdörzsölve a bennünk lévő olaj kifolyik? Ránézésre hasonlít a mentára, de ezzel a tulajdonsággal a citromfű rendelkezik. Aprópó, mentol! A világ legrégebbi gyógynövénye. Talán nem véletlen, hogy az ér-

Magyar Kultúra Napja2024.

BACSÁNÉ FULI ANIKÓ, TATA

A Magyar Zoltán Tudásközpont és Könyvtár rendhagyó irodalomórát tart Tata általános- és középiskolaiban a Magyar Kultúra Napja alkalmából.

2024. január 19-én (pénteken) a Jázmin utcai Általános Iskolában jártunk. A közel 100 diák és tanítóik aktív résztvevői voltak az irodalmi-, történelmi-, helytörténeti-, néprajzi- és zenei érdekességeknek és nyelvújítás kori játékoknak. Áttekintettük kinek köszönhetjük a Magyar Kultúra Napját, s hogy mi mindennel jár együtt e jeles alkalom?... Életútján keresztül követtük nyomon Kölcsey Ferenc és a nyelvújító Kaziczy Ferenc barátságát... A cenzúra hivatalnokainak szemével vizslattuk át, mit is rejtenek Himnuszunk sorai. Betiltatnánk-e, s hogy elődeink mi-

deklódó közönségnek épp a mentolos rágógumi jutott róla eszébe. A program legérdekesebb pontja volt, amikor a gyermekek a cseppentett illóolajat illat alapján kitalálták, hogy mely növényből készült. A találkozó végén még valami eszébe jutott a Jázmin Utcai Általános Iskola két negyedik osztályának és a tanító néniknek: ismernek gyógyító virágokról szóló énekeket. Felcsendült az Őszi éjjel izzik a galagonya... vagy a Búza, búza, búza, de szép tábla búza kezdetű dal. A csoportok örömmel vettek részt és ismerkedtek meg a növények gyógyító erejével a Rendházban, ott, ahol régen a szerzetesek is kitüntetett jelentőséget tulajdonítottak a növénytermesztésnek, a gyógyításnak.

ért nem tették?... Követve a Vanitatum vanitas intelmét:

*“Itt az írás, forgassátok,
Érett ésszel, józanon...”*



Fotó: Csébi Marianna

Januári mesesarok

GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK



Szücsné Posztovics Ilona

2024. január26-án ismét mesesarok volt a József Attila Könyvtárban. Ezúttal a Tatabányai polgármester asszony, Szücsné Posztovics Ilona örvendeztette meg az általa választott mesével a gyerekeket. A rendezvényre most is számos látogató érkezett. Gyerekek és szüleik együtt hallgatták a Rendíthetetlen ólomkatona történetét. Ezután a már megszokott módon szöszmötölő következett, ahol a kicsik és kísérőik együtt alkothattak, elkészíthették a hajózó ólomkatonát, a kecsesen táncoló balerinát, vagy a dobozból kiugró ördögöt. A következő mesesarokra is örömmel várjuk kedves olvasóinkat.

Petricsek József: A tatabányai Bányamentő Állomás története (2024.01.16.)

MACHER PÉTER, JAMK

Petricsek József nyugalmazott bányamérnök, a tatabányai bányamentő állomás egykori vezetője tartott előadást az általa egykor vezetett intézményről. A szakember nem ismeretlen könyvtárunk közönsége előtt, ugyanis korábban már tartott intézményünkben előadást a Tatabányai Szénbányák felszámolásáról.



Petricsek József és Gyüsi László (fotó: TCSF)

Az előadó először a katasztrófák ókori előzményeire tért ki, majd ismertette a bányászat ökológiai hátrányait, valamint társadalmi előnyeit és ártalmait is. A bányászat legnagyobb veszélyei közé tartozik az omlás, a sújtólég, a bányatűz, a vízbetörés, bányarengés. 1906-ban Franciaországban egy sújtólégrobbanás következtében több mint ezer bányász vesztette életét. Az ehhez hasonló katasztrófák korán hívták fel a figyelmet a modern kori bányamentés megszervezésére.

Tatabányán a széntermelés 1896-os megkezdésével egyidőben már működött bányamentő szolgálat, ez azonban szervezetlen formában és technikailag is gyengén felszerelve látta el feladatát. A Magyar Általános Kőszénbánya Rt. ugyanakkor sorra nyitotta meg az új aknákat, ezzel növelve a bányászat intenzitását. Így hamar egyértelművé vált, hogy ezzel párhuzamosan a helyi bányamentés színvonalát is növelni kell.

Ennek eredményeként adták át 1911-ben az új bányamentő állomást, valamint a hozzá kapcsolódó tűzoltó állomást. A bányamentő állomás a kor hazai viszonyai között modernnek számított:

oktatóteremmel, korszerű berendezésekkel és egy gyakorló táróval is rendelkezett. Elismertségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Japánból és Kínából is érkeztek szakemberek, akik megtekintették az állomást. Az első nagyobb bányatűzre 1924-ben került sor a IX-es aknában.

A második világháború után 1948-ban államosították a szénbányászati iparágat, ezt követően pedig bányamentést illetően is szervezeti változások következtek be. Előbb a bányamentő és a tűzoltó részleg vált külön, majd 1954-ben a bányamentő csapat önállósodott a bányavállalat-tól. 1960-ban pedig önálló üzemmé vált a tatabányai bányamentő állomás, mely 1973-ban új, korszerű épületet és gyakorló tárot kapott. Az üzem egyik nagy előnye volt, hogy nyugat-német technológiához is hozzájutott, így személyi állományát és technikai ellátottságát figyelembe véve is kiemelkedőnek számított.

A nemzetközi együttműködésre is egyre nagyobb hangsúlyt helyeztek. 1979-től a KGST tagországai rendszeresen tartottak bányamentő konferenciákat, ahol a szakembereknek lehetőségük nyílt tapasztalatot cserélni. A szervezeti változásokkal párhuzamosan a bányamentők működése is modernizálódott: a megyei kórházba jártak elsősegély továbbképzésre, továbbá fizikai és mentális alkalmassági felméréseket végeztek a szolgálatra jelentkezőkön. A tatabányai bányamentés utolsó időszakában, 1988-tól személykereső kutyás szolgálattal bővült tevékenységük.

Petricsek József személyes tapasztalataiból merítve, valamint a magával hozott bányamentő eszközök bemutatásával igyekezett közelebb hozni az olvasót a téma jobb megértéséhez. A közelmúltban történt esetekre is utalt, mint például a 2010-es chilei bányászsztrákszerűség. Elmondása szerint a bányamentő igazi kihívása, hogy rendszeresen olyan terepre kell kiszállnia, ahonnan mindenki más menekül.

Szamódy Zsolt Olaf Ez van című könyvének bemutatója

MACHER PÉTER, JAMK

Január 25-én került sor Szamódy Zsolt Olaf „Ez van” című könyvének bemutatójára. A rendezvényen, mely az ÖKO-estek keretében valósult meg, Gyüszti László beszélgetett a szerzővel. A szerzőben már gyerekkorában kialakult a vizualitás iránti fogékonysága, ugyanis az iskolai tankönyvekben mindig a képi ábrázolásokat vizsgálta. Vívóként volt lehetősége európai utazásokon részt venni. Ezek alkalmával pedig külföldi fotóalbumokat is tanulmányozott, ami által rálátást kapott a nemzetközi fotóművészetre is. Szamódy Zsolt 1984 óta él Tatabányán, ahol jó kapcsolatot alakított ki helyi művészekkel. A szerző polgári foglalkozását tekintve vívóedző; egy időben a Magyar Fotóművészek Szövetsége elnöki tisztségét is ellátta.

Fotóművészete nem tartozik egyik irányzathoz sem, de leginkább a dokumentarista szemléletmódhoz áll a legközelebb. Ez abban nyilvánul meg, hogy olyan témákat örökölt meg, melyek felvételére ma már nem lenne lehetőség. 1991-ben például a kivonuló szovjet hadsereg által hátra hagyott Monostori-erődben készített képsorozatot. Pályája során művészete újabb és újabb témákkal bővült. Így a vitorlázás iránti érdeklődése is figyelemmel kísérhető alkotásain. 2008 óta rendszeresen ellátogat Kínába, ahol az ország motívum-rendszere gyakorolt rá nagy hatást. Távol-keleti utazásairól helyi művelődési házakban tartott beszámolót, ismeretterjesztő előadást.

Szamódy Zsolt filmes és digitális technikával is dolgozik, szerinte igenis létezik a kettő közötti átmenet. Hitvallása szerint a fényképészet nem egyszerűen technikai kérdés: a lényeg a gondolat megragadása a kép által. Művei olyan jelentős közgyűjteményekben találhatók meg, mint a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Néprajzi Múzeum vagy a Tatabányai Múzeum.



A kötet lényegében egy album, mely válogatás Szamódy Zsolt eddigi műveiből. A legkorábbi fénykép 1973-ban készült, a kötet előszavát pedig Wehner Tibor írta. A beszélgetés ideje alatt a kötetben publikált képek kerültek levetítésre. Majd a rendezvény végén a közönségnek volt lehetősége kérdéseket feltenni a fotóshoz, valamint dedikáltatni a kötet példányait.

KÖNYVTÁRI SAJTÓFIGYELÉS

2024. január

1.
9. Szent Borbála Emlékülés / Márku Mónika. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 14. - ill.
—A hagyományokhoz híven, idén is megrendezésre került a Tatabányai Múzeumban a Szent Borbála Emlékülés, melyet a Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány szervezett december 1-én. Beszámoló a konferenciáról.
2.
A karnevál ihlette a tárlatot : a könyvtárban ezúttal farsangi tematika várja az olvasókat / K. D. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 026. sz. (2024. január 31.), p. 1. - ill.
—Kiállítás nyílt a karneválokról a komáromi Jókai Mór Könyvtárban.
3.
A kis herceg / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 5. - ill.
—December 19-én Vecsei H. Miklós és Csorba Lóránt A kisherceg című zenés performance-ját láthatták az érdeklődők a József Attila Könyvtárban.
4.
A kulturális életet gazdagítják : komáromi karnagyot, könyvtárost és fiatal tehetségeket is díjaztak. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 79. évf. 023. sz. (2024. január 27.), p. 5. - ill.
—Magyar Kultúra Napja Komáromban városi kitüntetések átadásával: Komárom Kulturájáért Díj - Deák Anikó, Horváth Istvánné; Komárom Fiatal Tehetsége Díj - Csonka Barnabás.
5.
A szabadságharc téli- és tavaszi hadjárata 1848-49-ben / Horváth Géza. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 17-18. - ill.
—2023. december 6-án tartott előadást Dr. Csikány Tamás történész az 1848-49-es szabadságharc téli- és tavaszi hadjáratairól a József Attila Könyvtárban.
6.
Adventi üzenetek Vakrandival / Sutáné Csulik Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 5. - ill.
—2023 decemberében is Vakrandizz egy könyvvel! akciót hirdetett a József Attila Könyvtár.
7.
Adventi vásár harmadszorra / Márku Mónika. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 1. évf. 1. sz. (2011. jan.) - ISSN 2062-5782. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 4. - ill.
—December 9-én harmadik alkalommal került megrendezésre adventi vásárunk a tatabányai József Attila Könyvtárban.
8.
Ahol a Nap felkel : fonalbabát is készíthetnek a szakmai napon. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 005. sz. (2024. január 6.), p. 4. - ill.
—Ahol a Nap kel... címmel szakmai konferenciát rendez a tatabányai József Attila Könyvtár a magyar népmesék jegyében január 15-én.
9.
Az élet "kétlaki" könyvtárosként / Csernátóni Bernadett. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 13. - ill.
—Tapasztalatok pilismaróti és dömösi könyvtárosként.
10.
Boszorkánykonyha a JAMK-ban / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 7. - ill.
—Teakészítő workshop Dr. Hajdu Zsanettel a József Attila Könyvtárban december 2-án.
11.
Csokonai 250 / ifj. Gyüsi László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 5-6. - ill.
—Csokonai Vitéz Mihály születésének (Debrecen, 1773. november 17.) 250. évfordulójáról emlékeztünk meg 2023. december 5-én. Vendégük és szakértő előadónk Turczi István babérkoszorús költő, író, szerkesztő volt.
12.
Decemberi Tájéoló / Feketsné Kisvarga Anita. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 6-7.
—A József Attila Könyvtár Tájéoló nevű könyvklubjának 2023. évi utolsó összejövetelét tartották december 8-án.
13.
Decemberi Üdítő / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 9. - ill.
—Cserteg Gizella Rend a lelke mindennek című előadása Népház úti Fiókkönyvtár Üdítő sorozatának decemberi programján.
14.
Egyre többen lapozgatnak már : [hír]. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 010. sz. (2024. január 12.), p. 2.
—Évről-évre nő a beiratkozott olvasók száma a bajóti Községi Könyvtárban.
15.
Értéktár nap Tatabányán. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 70. évf. 77. sz. (2015. április 1.) - ISSN 2064-3527. - 79. évf. 026. sz. (2024. január 31.), p. 5. - ill.
—A Tatabányai Értéktár Bizottság 2023-ban lajstromba vett értékeit igazoló emléklapokat a József Attila Könyvtárban adták át.

16.
Év végi olvasóklub-napok / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikusdokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 8-9.
—Decemberi Olvasólámpa nyelvi játékokkal és irodalmi fejtörőkkel a József Attila Könyvtárban.
17.
Fotókból lesz az archívum / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 018. sz. (2024. január22.), p. 1., 4. - ill.
Tartalom: Lejegyzeteli a történeteket és fényképekből készít archívumot :Csupucha Katalin szerint a közösségeknek nem a külsőségeket kell megőriznie
—Komárom-Esztergom vármegye Kiváló Közművelődési Szakembere díjjal tüntették ki Csupucha Katalint.
18.
Harmadik adventi koncert a JAMK-ban / Feketsné Kisvarga Anita. - In:Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 4.- ill.
—Harmadik alkalommal tartotta hagyományos adventi koncertjét a József Attila Könyvtárban a Bárdos Lajos Vegyeskórus december 16-án.
19.
Hírek : Telt ház as Mesekocsm a. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra :a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 012. sz. (2024. január 15.), p. 2.
—A Horsa Band mesemondó rendezvényt tartott a József Attila könyvtárban.
20.
Hírek : Lapozgatásra hív a könyvtáros. - In: Komárom-Esztergom vármegyei24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 016. sz. (2024. január 19.), p.2.
—Újabb könyveket ajánl az olvasók figyelmébe a bajóti könyvtár vezetője.
21.
Hírek : új köteteket vásárolhattak. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 025. sz. (2024. január 30.), p. 2.
—Pályázaton nyert összegből vásárolt könyveket a komarnoi Szinnyei József Könyvtár.
22.
Igazi értékeket is láthattak az érdeklődők : nosztalgikus érzést isébreszthetett a látogatókban a helytörténeti kiállítás / Körtvélyfáy Dina.- In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéletinapilapja. - 35. évf. 026.sz. (2024. január 31.), p. 2. - ill.
—Helytörténeti kiállítás nyílt Tokodon.
23.
In memoriam Takács Tímea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a TékaTéma online utóda. - 14. évf.01. sz. (2024. január), p. 3. - ill.
—Takács Tímea (1972-2023), az orosz lányi Kölcs ey Feren c Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója. Nekrológ.
24.
Játszva ismerkedtek mega regényekkel / Walczer Patrik. - In:Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéletinapilapja. - 35. évf. 016.sz. (2024. január 19.), p. 3. - ill.
—Kiállítás nyílt a Fekete István műveiben szereplő állatokról az esztergomi könyvtárban.
25.
Káros lehet az állandó önkövetés. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 023. sz. (2024. január 27.), p. 1.
—Csabai Márta könyvbemutatóját tartották az esztergomi könyvtárban.
26.
Könyvklub / Pósa Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a TékaTéma online utóda. - 14. évf.01. sz. (2024. január), p. 12. - ill.
—A bajóti Községi Könyvtár könyvklubjáról.
27.
ManóAdvent - Karácsonyváró az aprókkal / Suller Ildikó. - In: Kemlib[Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 16-17. - ill.
—Adventi gyermekprogramok a József Attila Könyvtárban.
28.
Mesekocsm a a könyvtárban : [hír]. - In: Kisalföld : a család napilapja :komáromi kiadás. - 79.évf. 009. sz. (2024. január 11.), p. 5.
—Mesekocsm a című zenés-irodalmi műsor a tatabányai József Attila Könyvtárban a Meseszó Egyesület és a Horsa Banda közreműködésével. Programajánló.
29.
Minősített lett a József Attila Könyvtár. - In: Kisalföld : a családnapilapja : komáromi kiadás. - 79. évf. 024. sz. (2024. január 29.), p. 5. - ill.
—Minősített Könyvtár Címet kapott a tatabányai József Attila Könyvtár.
30.
Minősített lett a tatabányai könyvtár. - In: Komárom-Esztergom vármegyei24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 023. sz. (2024. január 27.), p.4. - ill.
—Minősített Könyvtár címet kapott a József Attila Könyvtár.
31.
Mosolygósan vártuk a Mikulást / Márku Mónika. - In: Kemlib [Elektronikusdokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 15. - ill.
—Dolgozói Mikulás ünnep december 2-án a József Attila Könyvtárban.
32.
Négyezer éve hatékonyan használják egészségünk érdekében - Bevezetés aganoterápiába / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a TékaTéma online utóda. - 14. évf.01. sz. (2024. január), p. 8. - ill.
—Hangtálas meditációval bevezetett gyógygombás előadás a József Attila Könyvtár Őko-esték sorozatában.

33. Összdolgozói értekezlet, lánykori nevén állománygyűlés a JAMK-ban/ Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Témaonline utóda. - 14. évf. 01.sz. (2024. január), p. 9-10. - ill.
—Összdolgozói értekezlet díjátadóval és nyugdíjba vonuló kollégák köszöntésével a József Attila Könyvtárban.
34. Pályázat. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks HungaryZrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 008. sz. (2024. január 10.), p. 5.
—Az oroszlanói Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtár versírópályázatot hirdet Oroszlány várossá nyilvánításának 70. évfordulója alkalmából.
35. Programok. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks HungaryZrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 002. sz. (2024. január 3.), p. 5.
—Könyves bütykölde az oroszlanói Városi Könyvtár gyermekkönyvtárában.
36. Programok. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks HungaryZrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 007. sz. (2024. január 9.), p. 5.
—Mesekocsmá a tatabányai József Attila Könyvtárban a Meseszó Egyesület és a Horsa Banda közreműködésével.
37. Programok. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks HungaryZrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 007. sz. (2024. január 9.), p. 5.
—Ahol a Nap kel ... című szakmai konferencia a tatabányai József Attila Könyvtár szervezésében a népmesék jegyében.
38. Szakmai nap a könyvtárban / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 013. sz. (2024. január 16.), p.1-2. - ill.
Tartalom: Szimbólumrendszerekre épülnek a magyar mesék : Ahol a nap felkel címmel szervezett szakmai napot a könyvtár
—Szakmai napot tartottak a József Attila Könyvtárban Tatabányán, melynek témája a népmese volt.
39. Újabb sikeres évet zártunk a KSZR-ben / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Témaonline utóda. - 14. évf. 01. sz. (2024. január), p. 11. - ill.
—Karácsonyi ünnepség és díjátadó a JAMK KSZR-ben.
40. Újra gyarapodott a helyi értéktár : a Gerecse 50 és a Boccia Szakosztály is bekerült / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra : a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. - 35. évf. 017. sz. (2024. január 20.), p. 1-2. - ill.
Tartalom: A Gerecse 50 és a Boccia is okleveleket kapott. : tucatnyi újabb érték került be a tatabányai Értéktárba
—Harmadik alkalommal rendezték meg a Tatabányai Értéktár Napot.